

TRIBUNAL DE JUSTICIA DE LAS COMUNIDADES EUROPEAS
SOUDNÍ DVŮR EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ
DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS DOMSTOL
GERICHTSHOF DER EUROPÄISCHEN GEMEINSCHAFTEN
EUROOPA ÜHENDUSTE KOHUS
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
COURT OF JUSTICE OF THE EUROPEAN COMMUNITIES
COUR DE JUSTICE DES COMMUNAUTÉS EUROPÉENNES
CÚIRT BHREITHIÚNAIS NA gCÓMHPHOBAL EORPACH
CORTE DI GIUSTIZIA DELLE COMUNITÀ EUROPEE
EIROPAS KOPIENU TIESA

LUXEMBOURG

БЕНДРИЈУ ТЕИСИГУМО ТЕИСМАС
AI KÖZÖSSÉGEK BÍRÓSÁGA
IL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA TAL-KOMUNITAJIET EWROPEJ
HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN
TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI WSPÓLNOT EUROPEJSKICH
TRIBUNAL DE JUSTIÇA DAS COMUNIDADES EUROPEIAS
SÚDNY DVOR EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTEV
SODIŠČE EVROPSKIH SKUPNOSTI
EUROOPAN YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN
EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS DOMSTOL

Spauda ir informacija

PRANEŠIMAS SPAUDAI Nr. 42/06

2006 m. gegužės 16 d.

Teisingumo Teismo sprendimas byloje C-372/04

The Queen, prašoma Yvonne Watts, prieš Bedford Primary Care Trust and Secretary of State for Health

PAREIGA SUMOKĖTI UŽ KITOJE VALSTYBĖJE NARĖJE SUTEIKTĄ GYDYMĄ LIGONINĖJE TAIKOMA TAIP PAT IR NACIONALINEI SVEIKATOS PRIEŽIŪROS TARNYBAI, KURI JAS TEIKIA NEMOKAMAI

Kad turėtų teisę atsisakyti išduoti leidimą gydytis užsienyje tuo pagrindu, kad gydymui ligoninėje gyvenamojoje valstybėje narėje yra nustatytas laukimo terminas, NHS (Jungtinės Karalystės National Health Service) privalo įrodyti, kad šis terminas, atsižvelgiant į asmens sveikatos būklę ir jo klinikinius poreikius, nevirsija mediciniškai priimtino termino

Pagal Bendrijos teisę, E-112 formos tvarka leidžia prašyti leidimo vyksti gydytis į užsienį. Jei atitinkamas gydymas paprastai yra prieinamas gyvenamojoje valstybėje narėje, atsisakyti išduoti leidimą galima tik jei, kaip ir šiuo atveju, gydymas šioje valstybėje narėje negali būti suteiktas tinkamu laiku. Todėl ligonių kasa pacientui privalo atlyginti gydymo išlaidas.

Sirgdama klubų sąnarių uždegimu Y. Watts pateikė prašymą Bedfordo ligonių kasai (*Bedford Primary Care Trust*, toliau – *Bedford PCT*) išduoti leidimą operuotis užsienyje E 112 formos tvarka. Nagrinėjant šį prašymą 2002 m. spalį ją apžiūrėjo specialistas, kuris priskyrė jos atvejį „įprastinių atvejų“ kategorijai, o tai reiškė, kad operacijos teks laukti vienerius metus. *Bedford PCT* atsisakė išduoti Y. Watts minėtos formos leidimą motyvuodama tuo, kad gydymas pacientei galėjo būti suteiktas vietos ligoninėje „per terminą, atitinkantį vyriausybės socialinės apsaugos plano tikslus“, t. y. „tinkamu laiku“. Y. Watts pareiškė ieškinį *High Court of Justice* dėl sprendimo atsisakyti išduoti leidimą panaikinimo.

Pablogėjus Y. Watts sveikatos būklei, 2003 m. sausį ji buvo iš naujo apžiūrėta ir numatyta ją operuoti po trijų arba keturių mėnesių. *Bedford PCT* vėl atsisakė išduoti leidimą. Tačiau

2003 m. kovą Prancūzijoje Y. Watts buvo įstatytas klubo protezas, už kurį ji sumokėjo 3900 GBP. Todėl ji tęsė procesą *High Court of Justice* ir pareikalavo atlyginti Prancūzijoje patirtas gydymo išlaidas. *High Court of Justice* atmetė ieškinį tuo pagrindu, kad po to, kai 2003 m. sausį Y. Watts atvejis buvo iš naujo peržiūrėtas, ji nepatyrė nepagrįsto delsimo. Dėl šio sprendimo Y. Watts ir *Secretary of State for Health* pateikė apeliacinį skundą. Tokioms aplinkybėmis *Court of Appeal* pateikė Europos Bendrijų Teisingumo Teismui klausimus dėl Reglamento Nr. 1408/71 ir su laisve teikti paslaugas susijusių EB sutarties nuostatų apimties.

Reglamento Nr. 1408/71 apimtis¹

Pirmiausia Teisingumo Teismas nurodė, kad pagal Reglamentą Nr. 1408/71 kompetentinga institucija išduoda asmeniui išankstinį leidimą gydytis užsienyje tik jei jis negali jam būti suteiktas per terminą, paprastai būtiną šiam gydymui gauti toje valstybėje narėje, kurioje jis gyvena.

Teisingumo Teismas nusprendė, jog tam, kad turėtų teisę atsisakyti išduoti leidimą nustatyto laukimo termino pagrindu, ši institucija **turi įrodyti, kad ligoninės paslaugų pasiūlos planavimo ir valdymo tikslų lemiamas terminas neviršija termino, kuris yra pateisinamas objektyviu atitinkamo asmens klinikinių poreikių medicininio įvertinimu atsižvelgiant į jo sveikatos būklę, ligos istoriją ir numanomą eigą, jo skausmo lygį ir (arba) negalią tuo metu, kai prašoma išduoti leidimą.**

Be to, laukimo terminai turi būti nustatomi lanksčiai ir dinamiškai, kad būtų galima iš naujo peržiūrėti terminą, apie kurį iš pradžių buvo pranešta atitinkamam asmeniui, atsižvelgiant į galimą jo sveikatos būklės pablogėjimą po to, kai pateiktas pirmasis prašymas išduoti leidimą.

Šiuo atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar kompetentingos NHS įstaigos nurodytas laukimo terminas viršijo terminą, kuris yra mediciniškai priimtinas atsižvelgiant į situaciją ir individualius medicininius atitinkamo asmens poreikius.

Laisvės teikti paslaugas apimtis

Teisingumo Teismas nusprendė, kad **su laisve teikti paslaugas susijusios nuostatos taikomos situacijai**, tokiai kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, kai asmuo, kuriam dėl sveikatos būklės reikalingas gydymas ligoninėje, vyksta į kitą valstybę narę ir joje už užmokestį gauna atitinkamą gydymą, nesvarbu, koks nacionalinės sistemos, pagal kurią šis asmuo yra apdraustas ir pagal kurią vėliau yra prašoma apmokėti šį gydymą, veikimo būdas.

Jis be to pažymi, kad išankstinio leidimo sistema, pagal kurią NHS apmoka kitoje valstybėje narėje teikiamą gydymą ligoninėje, atgraso atitinkamus pacientus arba riboja jų galimybę

¹ 1971 m. birželio 14 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 1408/71 dėl socialinės apsaugos sistemų taikymo pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims, savarankiškai dirbantiems asmenims ir jų šeimos nariams, judantiems Bendrijoje, iš dalies pakeistas ir atnaujintas 1996 m. gruodžio 2 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 118/97 (OL 1997, L 28, p. 1).

kreiptis į kitoje valstybėje narėje įsteigtus gydymo ligoninėje paslaugų teikėjus ir tiek šiems pacientams, tiek teikėjams yra laisvės teikti paslaugas ribojimas.

Todėl jis mano, kad toks ribojimas gali būti pateisinamas privalomaisiais pagrindais. Iš tiesų jis nusprendė, jog atsižvelgiant į kokybiško gydymo ligoninėje paslaugų subalansuotos įvairovės pakankamumo ir nuolatinio prieinamumo užtikrinimą ir išlaidų kontrolę bei, kiek įmanoma, bet kokio finansinių, techninių ir žmogiškųjų išteklių iššvaistymo vengimą, reikalavimas gauti išankstinį leidimą tam, kad nacionalinė gydymo ligoninėje sistema sumokėtų už kitoje valstybėje narėje numatytą gydymą ligoninėje, šiuo atveju yra būtina ir pagrįsta priemonė.

Vis dėlto būtina, kad tokio leidimo išdavimo sąlygas būtų galima pateisinti minėtais privalomaisiais sumetimais ir kad jos tenkintų proporcingumo reikalavimą. **Tačiau su NHS susiję teisės aktai nedetalizuoja kriterijų, pagal kuriuos išduodama arba atsisakoma išduoti išankstinį leidimą, būtiną, kad būtų apmokėtas kitos valstybės narės ligoninėje suteiktas gydymas. Todėl minėti teisės aktai neriboja kompetentingų nacionalinės valdžios institucijų diskrecijos šiuo atžvilgiu. Šis teisinio ribojimo trūkumas, be kita ko, apsunkina teisminę atsisakymo išduoti leidimą kontrolę.**

Šiuo klausimu Teisingumo Teismas nusprendė, kad jei tokių laukimo sąrašų lemiamas terminas atitinkamu individualiu atveju viršija terminą, pateisinamą objektyviu situaciją apibūdinančių aplinkybių ir atitinkamo asmens klinikinių poreikių visumos medicininio įvertinimu, kompetentinga **institucija negali atsisakyti išduoti prašomo leidimo remdamasi tuo, kad yra sudaryti laukimo sąrašai, tariamai pažeidžiama su atitinkamo atvejo gydymo skuba susijusių prioritetų normali tvarka, kad pagal nagrinėjamą nacionalinę sistemą teikiamas gydymas ligoninėje yra nemokamas, kad nustatyta pareiga paskirti specialias finansines priemones kitoje valstybėje narėje numatytam gydymui apmokėti ir (arba) šio gydymo bei ekvivalentiško gydymo kompetentingoje valstybėje narėje kainų palyginimu.**

Todėl už nacionalinę sveikatos priežiūros tarnybą atsakingos nacionalinės valdžios institucijos, tokios kaip NHS, turi numatyti apmokėjimo už kitos valstybės narės ligoninėje suteiktą gydymą pacientams, kuriems reikalingo gydymo ši tarnyba negali suteikti per mediciniškai priimtina terminą, mechanizmus.

Atlyginimo tvarka

Teisingumo Teismas nusprendė, kad **pacientas, kuriam buvo išduotas leidimas gydytis kitos valstybės narės (gydymo valstybės narės) ligoninėje arba kuriam nepagrįstai atsisakyta jį išduoti, turi teisę reikalauti, kad kompetentinga institucija apmokėtų gydymo išlaidas pagal gydymo valstybės narės teisės aktų nuostatas, tartum jis būtų apdraustas pastarojoje valstybėje narėje.**

Jei neapmokamos visos šioje valstybėje suteikto gydymo ligoninėje išlaidos, paciento grąžinimas į situaciją, kurioje jis būtų buvęs, jei nacionalinė sveikatos priežiūros tarnyba, kurioje jis apdraustas, per mediciniškai pateisinamą terminą jam būtų nemokamai suteikusi gydymui gydymo valstybėje narėje ekvivalentišką gydymą, kompetentingą įstaigą

papildomai įpareigoja atlyginti atitinkamam asmeniui skirtumą tarp objektyviai apskaičiuotos sumos už šį ekvivalentišką gydymą, neviršijančios už gydymąsi buvimo valstybėje narėje reikalaujamos sumokėti sumos, ir pagal šios valstybės teisės aktus jos įstaigos apmokėtos sumos, jei pirmoji suma yra didesnė už antrąją. **Priešingai, kai už gydymą valstybėje narėje reikalaujamos sumokėti išlaidos yra didesnės** už ekvivalentiško gydymo gyvenamojoje valstybėje narėje išlaidas, kompetentinga įstaiga turi padengti tik tą gydymo dviejų valstybių narių ligoninėse kainų skirtumą dalį, kuri neviršija ekvivalentiško gydymo gyvenamojoje valstybėje narėje kainos dydžio.

Kelionės ir pragyvenimo išlaidų atžvilgiu kompetentingai įstaigai nustatyta pareiga apima vien išlaidas, susijusias su paciento gydymu gydymo valstybėje narėje; šios išlaidos apmokamos tik tiek, kiek kompetentingos valstybės narės teisės aktai įpareigoja nacionalinę sveikatos priežiūros sistemą apmokėti atitinkamas išlaidas tuomet, kai gydymas yra teikiamas šiai nacionalinei sistemai priklausančioje ligoninėje.

Žiniasklaidai skirtas neoficialus dokumentas, neįpareigojantis Teisingumo Teismo.

Dokumentas prieinamas šiomis kalbomis: visos oficialios ES kalbos

Visas sprendimo tekstas yra Teisingumo Teismo interneto tinklalapyje

<http://curia.eu.int/jurisp/cgi-bin/form.pl?lang=LT&Submit=rechercher&numaff=C-372/04>

Jį galima rasti paskelbimo dieną nuo 12 val. Vidurio Europos laiku.

Detalesnės informacijos teiraukitės Gitte Stadler

Tel. (00352) 4303 3127 Faks. (00352) 4303 3656.

Sprendimo paskelbimo transliavimo per EbS „Europe by Satellite“ paslaugą teikia Europos

Komisijos Spaudos ir informacijos generalinis direktoratas,

L-2920 Luxembourg, Tel. (00352) 4301 35177, Faks. (00352) 4301 35249

arba B-1049 Bruxelles, Tel. (0032) 2 29 64106, Faks. (0032) 2 29 65956